

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

12 ianuarie 2023*

„Trimitere preliminară – Concurență – Abuz de poziție dominantă – Norme care guvernează acțiunile în despăgubire în temeiul dreptului intern în cazul încălcărilor dispozițiilor legislației în materie de concurență a statelor membre și a Uniunii Europene – Directiva 2014/104/UE – Articolele 5 și 6 – Divulgarea probelor – Probe incluse în dosarul unei autorități în materie de concurență – Procedură pendinte în fața Comisiei Europene referitoare la o încălcare a normelor de concurență – Procedură națională referitoare la o acțiune în reparație care vizează aceeași încălcare – Condiții privind divulgarea probelor”

În cauza C-57/21,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Nejvyšší soud (Curtea Supremă, Republica Cehă), prin decizia din 16 decembrie 2020, primită de Curte la 1 februarie 2021, în procedura

RegioJet a.s.

împotriva

České dráhy a.s.,

cu participarea:

Česká republika, Ministerstvo dopravy,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din doamna A. Prechal, președintă de cameră, doamna M. L. Arastey Sahún și domnii F. Biltgen, N. Wahl (raportor) și J. Passer, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: doamna M. Ferreira, administratoare principală,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 3 februarie 2022,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru RegioJet a.s., de O. Doležal, advokát;

* Limba de procedură: ceha.

- pentru České dráhy a.s., de J. Kindl, S. Mikeš și K. Muzikář, avokáti;
  - pentru guvernul elen, de K. Boskovits, în calitate de agent;
  - pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de F. Sclafani, avvocato dello Stato;
  - pentru Comisia Europeană, de B. Ernst, P. Němečková și C. Zois, în calitate de agenți,
- după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 5 mai 2022,
- pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 5 alineatele (1) și (4), a articolului 6 alineatul (5) litera (a), precum și a articolului 6 alineatele (7) și (9) din Directiva 2014/104/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 noiembrie 2014 privind anumite norme care guvernează acțiunile în despăgubire în temeiul dreptului intern în cazul încălcărilor dispozițiilor legislației în materie de concurență a statelor membre și a Uniunii Europene (JO 2014, L 349, p. 1).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între RegioJet a.s., pe de o parte, și České dráhy a.s., pe de altă parte, în legătură cu cererea de divulgare a probelor formulată de RegioJet în contextul unei acțiuni în repararea pretinsului prejudiciu suferit de această societate ca urmare a acțiunilor anticoncurențiale ale České dráhy.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Regulamentul (CE) nr. 1/2003

- 3 Potrivit considerentelor (7) și (21) ale Regulamentului (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101] și [102 TFUE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167):

„(7) Instanțele naționale au un rol esențial în aplicarea normelor [...] de concurență [ale Uniunii]. Atunci când se soluționează litigii între persoane de drept privat, acestea protejează drepturile subiective prevăzute de dreptul [Uniunii], de exemplu prin acordarea de daune interese victimelor încălcării. În acest sens, rolul instanțelor naționale este complementar celui al autorităților de concurență din statele membre. De aceea, acestora ar trebui să li se permită să aplice în întregime articolele [101] și [102 TFUE].

[...]

(21) Consecvența în aplicarea normelor de concurență impune, de asemenea, stabilirea de măsuri pentru cooperarea între instanțele statelor membre și Comisi[a Europeană]. Aceasta se aplică tuturor instanțelor statelor membre care aplică articolele [101] și [102 TFUE], indiferent dacă aplică aceste norme în litigii între persoane de drept privat, dacă acționează ca autorități publice de executare sau ca instanțe de recurs. În special, instanțele naționale ar trebui să se poată adresa Comisiei pentru a obține informații sau avizul asupra unor aspecte privind aplicarea dreptului [...] concurenței [al Uniunii]. [...]"

4 Articolul 2 din acest regulament, intitulat „Sarcina probei”, prevede:

„În orice procedură națională sau [a Uniunii] de aplicare a articolelor [101 și 102 TFUE], sarcina probei unei încălcări a articolului [101] alineatul (1) sau a articolului [102 TFUE] revine părții sau autorității care invocă încălcarea. [...]"

5 Articolul 5 din regulamentul menționat are următorul cuprins:

„Autoritățile de concurență ale statelor membre sunt competente să aplice articolele [101 și articolul 102 TFUE] în cazuri individuale. În acest scop, acționând din oficiu sau ca urmare a unei plângeri, ele pot lua următoarele decizii:

- să solicite încetarea unei încălcări;
- să dispună măsuri provizorii;
- să accepte angajamente;
- să impună amenzi, penalități cu titlu cominatoriu sau orice alte sancțiuni prevăzute de dreptul lor național.

Atunci când, pe baza informațiilor de care dispun, condițiile de interdicție nu sunt îndeplinite, ele pot decide de asemenea că nu există motive pentru a interveni.”

6 Capitolul III din același regulament privește deciziile pe care Comisia le adoptă în temeiul articolelor 101 și 102 TFUE. Aceste decizii pot consta în constatarea și încetarea încălcării (articolul 7), în adoptarea unor măsuri provizorii (articolul 8), în decizii care fac obligatorii anumite angajamente (articolul 9) și, în sfârșit, în constatarea neaplicării articolelor 101 și 102 TFUE (articolul 10).

7 Articolul 11 din Regulamentul nr. 1/2003, intitulat „Cooperarea dintre Comisie și autoritățile de concurență ale statelor membre”, prevede la alineatele (1) și (6):

„(1) Comisia și autoritățile de concurență ale statelor membre aplică normele [...] de concurență [ale Uniunii] în strânsă cooperare.

[...]

(6) Inițierea de către Comisie a procedurilor în vederea adoptării unei decizii în temeiul capitolului III privează autoritățile de concurență ale statelor membre de competența lor de a aplica articolele [101] și [102 TFUE]. În cazul în care o autoritate de concurență a unui stat membru analizează deja o cauză, Comisia inițiază proceduri numai după ce se consultă cu autoritatea națională de concurență în cauză.”

- 8 Articolul 16 din acest regulament, intitulat „Aplicarea uniformă a dreptului [...] concurenței [al Uniunii]”, prevede:

„(1) Atunci când instanțele naționale hotărăsc în privința unor acorduri, decizii sau practici în conformitate cu articolul [101] sau articolul [102 TFUE], care fac deja obiectul unei decizii a Comisiei, ele nu pot lua decizii contrare deciziei adoptate de Comisie. Acestea trebuie de asemenea să evite să ia decizii care pot intra în conflict cu o decizie preconizată de Comisie în cadrul procedurilor inițiate de aceasta. În acest scop, instanța națională poate evalua dacă este necesar să suspende procedura pe care a inițiat-o. Această obligație nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor în temeiul articolului [267 TFUE].

(2) Atunci când autoritățile de concurență ale statelor membre decid în privința unor acorduri, decizii sau practici în temeiul articolului [101] sau articolului [102 TFUE], care fac deja obiectul unei decizii a Comisiei, ele nu pot lua decizii contrare deciziei adoptate de Comisie.”

Regulamentul (CE) nr. 773/2004

- 9 Articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 773/2004 al Comisiei din 7 aprilie 2004 privind desfășurarea procedurilor puse în aplicare de Comisie în temeiul articolelor [101 și 102 TFUE] (JO 2004, L 123, p. 18, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 242), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 622/2008 al Comisiei din 30 iunie 2008 (JO 2008, L 171, p. 3), prevede:

„Comisia poate decide inițierea unei proceduri în vederea adoptării unei decizii în temeiul capitolului III din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 în orice moment, dar cel târziu la data la care emite o evaluare preliminară în sensul articolului 9 alineatul (1) din regulamentul menționat, o comunicare a obiecțiilor sau o solicitare adresată părților de a-și exprima interesul de a se angaja în discuții privind tranzacționarea sau la data publicării unei comunicări în temeiul articolului 27 alineatul (4) din regulamentul menționat, oricare dintre aceste date este prima.”

Directiva 2014/104

- 10 Potrivit considerentelor (6), (15), (21), (23) și (25)-(28) ale Directivei 2014/104:

„(6) În scopul asigurării existenței unor acțiuni eficiente de asigurare a respectării normelor la nivel privat în temeiul dreptului civil și al asigurării respectării normelor la nivel public de către autoritățile în materie de concurență, ambele instrumente trebuie să interacționeze pentru a asigura eficacitatea maximă a aplicării normelor de concurență. Este necesar să se reglementeze coordonarea celor două forme de asigurare a respectării normelor într-un mod coerent, de exemplu în ceea ce privește regimul de acces la documentele deținute de autoritățile în materie de concurență. [...]

[...]

(15) Mijloacele de probă sunt un element important în introducerea acțiunilor în despăgubire în caz de încălcare a legislației Uniunii sau a legislației naționale în materie de concurență. Cu toate acestea, întrucât litigiile în domeniul dreptului concurenței se caracterizează printr-o asimetrie informațională, este adecvat să se asigure faptul că reclamanților li se acordă dreptul de a obține divulgarea probelor relevante pentru cererea acestora, fără a fi necesar să specifice mijloace de probă individuale. Pentru a asigura egalitatea de forțe, modalitățile

respective ar trebui să se afle, de asemenea, la dispoziția părților în acțiunile în despăgubire, astfel încât aceștia să poată solicita divulgarea probelor de către reclamantii respectivi. Instanțele naționale ar trebui să poată dispune, de asemenea, divulgarea probelor de către terți, inclusiv de către autoritățile publice. În cazul în care o instanță națională dorește să dispună divulgarea probelor de către Comisie, sunt aplicabile principiul de la articolul 4 alineatul (3) din Tratatul UE al cooperării sincere între Uniune și statele membre și articolul 15 alineatul (1) din Regulamentul [...] nr. 1/2003 în ceea ce privește cererile de informații. Atunci când instanțele naționale dispun divulgarea probelor de către autoritățile publice, se aplică principiile cooperării juridice și administrative în temeiul legislației Uniunii sau al legislației naționale.

[...]

- (21) Eficacitatea și coerența aplicării articolelor 101 și 102 [TFUE] de către Comisie și autoritățile naționale în materie de concurență necesită o abordare comună pe întregul cuprins al Uniunii privind divulgarea probelor care sunt incluse în dosarul unei autorități în materie de concurență. Divulgarea probelor nu ar trebui să diminueze în mod nejustificat eficacitatea asigurării respectării legislației în materie de concurență de către o autoritate în materie de concurență. [...]

[...]

- (23) Condiția proporționalității ar trebui să fie evaluată cu atenție atunci când divulgarea implică riscul de subminare a strategiei de investigare a unei autorități în materie de concurență, prin divulgarea documentelor care se află la dosar, sau riscul de influențare negativă a modului în care întreprinderile cooperează cu autoritățile în materie de concurență. O atenție deosebită trebuie acordată evitării investigațiilor aleatorii, de exemplu căutările de informații nespecifice sau căutările prea extinse de informații, care este puțin probabil să fie relevante pentru părțile la procedură. Prin urmare, cererile de divulgare ar trebui să nu fie considerate proporționale atunci când se referă la divulgarea generică de documente de la dosarul unei autorități în materie de concurență în legătură cu un anumit caz sau de documente înaintate de o parte în contextul unui anumit caz. Astfel de cereri de divulgare ample nu ar fi compatibile cu îndatorirea părții solicitante de a specifica pe cât de precis și limitativ posibil elementele de probă sau categoriile de probe.

[...]

- (25) O excepție ar trebui să se aplice oricărei divulgări care, dacă ar fi aprobată, ar interfera în mod nejustificat cu o investigație în curs desfășurată de o autoritate în materie de concurență cu privire la o încălcare a legislației Uniunii sau a legislației naționale în materie de concurență. Prin urmare, informațiile care au fost pregătite de către o autoritate în materie de concurență în cursul procedurilor acestea pentru asigurarea respectării legislației Uniunii sau a legislației naționale în materie de concurență și care au fost trimise părților în procedură (cum ar fi o comunicare a obiecțiilor) sau care au fost pregătite de către o parte la procedurile respective (cum ar fi răspunsurile la cererile de informații din partea autorității în materie de concurență sau declarațiile martorilor) ar trebui să poată fi divulgate în cadrul acțiunilor în despăgubire numai după ce autoritatea în materie de concurență și-a încheiat procedurile, de exemplu prin adoptarea unei decizii în temeiul articolului 5 sau al capitolului III din Regulamentul [...] nr. 1/2003, cu excepția deciziilor privind măsuri provizorii.

- (26) Programele de clemență și procedurile de încheiere a unei tranzacții sunt instrumente importante pentru asigurarea respectării legislației Uniunii în materie de concurență la nivel public, deoarece acestea contribuie la detectarea și cercetarea eficace și impunerea de sancțiuni pentru cele mai grave încălcări ale legislației în materie de concurență. [...] Pentru a se asigura că întreprinderile sunt în continuare dispuse să contacteze voluntar autoritățile în materie de concurență cu declarații de clemență sau propuneri de încheiere a unei tranzacții, aceste documente ar trebui să fie exceptate de la divulgarea de probe. [...]
- (27) Normele prevăzute în prezenta directivă privind divulgarea documentelor, altele decât declarațiile de clemență și propunerile de încheiere a unei tranzacții, asigură părților prejudiciate suficiente alte posibilități de a obține acces la probele relevante necesare pentru pregătirea acțiunilor lor în despăgubire. Instanțele naționale ar trebui să poată avea acces, la cererea unui reclamant, la documente pentru care este invocată excepția, pentru a se asigura că conținutul acestor documente nu depășește sfera definițiilor pentru declarațiile de clemență și propunerile de încheiere a unei tranzacții prevăzute în prezenta directivă. Orice conținut care depășește sfera definițiilor respective ar trebui să poată fi divulgat în condiții pertinente.
- (28) Instanțele naționale ar trebui să poată solicita, în orice moment, în cadrul unei acțiuni în despăgubire, divulgarea probelor care există indiferent de procedurile desfășurate de o autoritate în materie de concurență («informații preexistente»).
- 11 Potrivit articolului 2 punctul 17 din Directiva 2014/104, „informații preexistente” înseamnă probe care există indiferent de procedurile unei autorități în materie de concurență, indiferent dacă aceste informații se află sau nu în dosarul unei autorități în materie de concurență.
- 12 Articolul 5 din această directivă, intitulat „Divulgarea probelor”, prevede:
- „(1) Statele membre se asigură că, în cadrul procedurilor dintr-o acțiune în despăgubire din Uniune la cererea unui reclamant care a prezentat o justificare întemeiată conținând faptele și mijloacele de probă disponibile în mod rezonabil și suficiente pentru a dovedi caracterul plauzibil al cererii sale de despăgubiri, instanțele naționale pot dispune divulgarea de către pârât sau de către un terț a probelor relevante pe care le controlează, sub rezerva condițiilor prevăzute în prezentul capitol. Statele membre se asigură că instanțele naționale pot, la cererea pârâtului, dispune divulgarea de probe relevante de către reclamant sau de către un terț.
- [...]
- (2) Statele membre se asigură că instanțele naționale sunt în măsură să dispună divulgarea unor elemente specificate de probă sau a unor categorii relevante de probe delimitate în motivare pe cât de precis și de strict posibil, pe baza unor elemente de fapt disponibile în mod rezonabil.
- (3) Statele membre se asigură că instanțele naționale limitează divulgarea probelor la ceea ce este proporțional. La stabilirea proporționalității divulgării solicitate de către o parte, instanțele naționale iau în considerare interesele legitime ale tuturor părților și terților vizați. În special, acestea iau în considerare:
- (a) măsura în care cererea sau apărarea este susținută cu fapte și probe disponibile care să justifice cererea de divulgare de probe;

- (b) amploarea și costul divulgării, în special pentru eventualii terți implicați, inclusiv pentru a evita căutarea de informații nespecifice, care este puțin probabil să fie relevantă pentru părțile în procedură;
- (c) dacă probele a căror divulgare se cere conțin informații confidențiale, în special informații privind eventualii terți, precum și ce mecanisme sunt disponibile pentru protecția unor astfel de informații confidențiale.

(4) Statele membre se asigură că instanțele naționale au competența de a dispune divulgarea de probe care conțin informații confidențiale atunci când le consideră relevante pentru acțiunile în despăgubire. Statele membre se asigură că, atunci când dispun divulgarea de astfel de informații, instanțele naționale au la dispoziție măsuri efective de protecție a acestor informații.

(5) Interesul pe care întreprinderile îl au de a evita acțiunile în despăgubire ca urmare a unei încălcări a legislației în materie de concurență nu constituie un interes care să asigure acordarea de protecție.

[...]

(8) Fără a aduce atingere alineatelor (4) și (7) și articolului 6, prezentul articol nu împiedică statele membre să mențină sau să introducă norme care ar conduce la o divulgare mai amplă a probelor.”

- 13 Articolul 6 din directiva menționată, intitulat „Divulgarea de probe incluse în dosarul unei autorități în materie de concurență”, prevede:

„(1) Statele membre se asigură că, în scopul acțiunilor în despăgubire, atunci când instanțele naționale dispun divulgarea de probe incluse în dosarul unei autorități în materie de concurență, se aplică prezentul articol, în plus față de articolul 5.

[...]

(4) La evaluarea, în conformitate cu articolul 5 alineatul (3), a proporționalității unui ordin de divulgare de informații, instanțele naționale examinează, de asemenea, următoarele:

- (a) dacă cererea a fost formulată în mod specific în ceea ce privește natura, obiectul sau conținutul documentelor transmise unei autorități în materie de concurență sau păstrate în dosarul respectivei autorități în materie de concurență și nu a fost o cerere nespecifică privind documente transmise unei autorități în materie de concurență;
- (b) dacă partea care solicită divulgarea realizează acest lucru în ceea ce privește o acțiune în despăgubire în fața unei instanțe naționale și
- (c) în legătură cu alineatele (5) și (10) sau la cererea unei autorități în materie de concurență în conformitate cu alineatul (11), necesitatea de a garanta eficacitatea asigurării respectării legislației în materie de concurență la nivel public.

(5) Instanțele naționale pot dispune divulgarea următoarelor categorii de probe numai după ce autoritatea în materie de concurență, prin adoptarea unei decizii sau într-un alt mod, și-a încheiat procedurile:

- (a) informații care au fost pregătite de o persoană fizică sau juridică în mod specific în cadrul procedurilor desfășurate de o autoritate în materie de concurență;
- (b) informații pe care autoritatea în materie de concurență le-a redactat și le-a transmis părților în cursul procedurilor sale și
- (c) propunerile de încheiere a unei tranzacții care au fost retrase.

(6) Statele membre se asigură că, în scopul acțiunilor în despăgubire, instanțele naționale nu pot dispune, în niciun moment, ca o parte în proces sau un terț să divulge oricare dintre următoarele categorii de probe:

- (a) declarațiile de clemență și
- (b) propunerile de încheiere a unei tranzacții.

(7) Reclamanții pot prezenta o cerere motivată pentru accesul unei instanțe naționale la probele menționate la alineatul (6) literele (a) sau (b) cu scopul exclusiv de a se asigura asupra conformității conținutului lor cu definițiile prevăzute la articolul 2 punctele 16 și 18. În cadrul evaluării respective, instanțele naționale pot solicita asistență numai de la autoritatea în materie de concurență competentă. Autorii probelor respective pot avea, de asemenea, posibilitatea de a fi audiați. În orice caz, instanța națională nu oferă celorlalte părți sau unor terți accesul la probele respective.

(8) În cazul în care doar o parte din probele cerute intră sub incidența alineatului (6), cealaltă parte a probelor se divulgă în conformitate cu alineatele relevante din prezentul articol, în funcție de categoria în care se încadrează.

(9) Divulgarea de probe de la dosarul unei autorități în materie de concurență care nu se încadrează în niciuna dintre categoriile enumerate în prezentul articol poate fi dispusă în cadrul acțiunilor în despăgubire în orice moment, fără a aduce atingere prezentului articol.

[...]

(11) În măsura în care o autoritate în materie de concurență este dispusă să își exprime punctul de vedere privind proporționalitatea cererilor de divulgare, aceasta poate prezenta din oficiu observații în fața instanței naționale căreia i-a fost prezentată o cerere de divulgare.”

14 Articolul 22 din Directiva 2014/104, intitulat „Aplicarea în timp”, prevede:

„(1) Statele membre se asigură că măsurile naționale adoptate în temeiul articolului 21 în vederea asigurării conformității cu dispozițiile de drept material din prezenta directivă nu se aplică retroactiv.

(2) Statele membre se asigură că orice măsuri naționale adoptate în temeiul articolului 21, în afara celor menționate la alineatul (1), nu se aplică acțiunilor în despăgubire cu privire la care o instanță națională a fost sesizată înainte de 26 decembrie 2014.”

Dreptul ceh

Legea nr. 143/2001

- 15 Zákonník č. 143/2001 Sb. o ochraně hospodářské soutěže (Legea nr. 143/2001 privind protecția concurenței), în versiunea sa aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „Legea nr. 143/2001”), prevede la articolul 1 alineatul (1) că aceasta „organizează protecția concurenței pe piața produselor și a serviciilor [...] împotriva oricărei practici care împiedică, restrânge, denaturează sau amenință concurența”.
- 16 Articolul 21ca alineatul (2) din Legea nr. 143/2001 prevede în esență că documentele și informațiile pregătite și prezentate în cadrul procedurii administrative pendente în fața autorității naționale în materie de concurență pot fi divulgate autorităților publice numai după încheierea investigației sau după decizia definitivă a autorității naționale în materie de concurență privind încheierea procedurii administrative.

Legea nr. 262/2017

- 17 Zákonník č. 262/2017 Sb. o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže (Legea nr. 262/2017 privind despăgubirile în cazul încălcărilor dreptului concurenței, denumită în continuare „Legea nr. 262/2017”) urmărește transpunerea Directivei 2014/104 în ordinea juridică cehă.
- 18 Articolul 2 alineatul (2) litera c) din această lege prevede că prin informații confidențiale protejate prin obligația de păstrare a confidențialității se înțelege printre altele „documentele și informațiile care au fost prezentate în mod specific în cadrul procedurii administrative în fața autorității [naționale] de concurență”.
- 19 Reiese în esență din articolul 10 alineatul (1) din legea menționată că, înainte de inițierea unei proceduri privind o acțiune în despăgubire pentru un prejudiciu cauzat de o restrângere a concurenței, președintele camerei dispune, la cererea părții care a introdus această acțiune și care dovedește, cu o certitudine corespunzătoare elementelor de fapt disponibile, caracterul plauzibil al dreptului său la repararea prejudiciului cauzat de restrângerea concurenței, atunci când acest lucru se dovedește necesar și proporțional cu exercitarea dreptului reclamantului la repararea prejudiciului, divulgarea de către persoanele care le dețin a anumitor documente care permit investigarea situației.
- 20 Articolul 15 alineatul (4) din aceeași lege menționează că „[o]bligația de a divulga informații confidențiale prevăzute la articolul 2 alineatul (2) litera (c) poate fi impusă cel mai devreme numai după ce decizia autorității în materie de concurență privind încheierea procedurii administrative devine definitivă”.
- 21 Articolul 16 alineatul (1) litera c) din Legea nr. 262/2017 prevede în esență că, în cazul unei cereri de acces la documente care conțin informații confidențiale și care sunt incluse în dosarul autorității naționale în materie de concurență, președintele camerei examinează dacă divulgarea

lor nu ar afecta aplicarea eficientă a reglementării în materie de concurență. Din cuprinsul articolului 16 alineatul (3) reiese că documentele care conțin informații confidențiale pot fi divulgate numai după încheierea investigației sau după decizia definitivă a autorității naționale în materie de concurență privind încheierea procedurii administrative.

- 22 În temeiul articolului 18 alineatul (1) din această lege, președintele camerei poate, în condițiile prevăzute la articolele 10 și 16 din legea menționată, să dispună divulgarea probelor și după deschiderea procedurii pe fond.
- 23 Articolul 27 alineatul (1) din aceeași lege prevede că, în cadrul unei proceduri privind o acțiune în despăgubire, instanța este obligată să respecte decizia unei alte instanțe, a Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Oficiul pentru Protecția Concurenței, denumit în continuare „ÚOHS”) și a Comisiei privind existența unei restrângeri a concurenței și identitatea autorului său.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 24 La 25 ianuarie 2012, ÚOHS a inițiat din oficiu o procedură administrativă privind un posibil abuz de poziție dominantă săvârșit de České dráhy, operator de transport feroviar național deținut de statul ceh.
- 25 În cursul anului 2015, RegioJet, întreprindere care oferă printre altele servicii de transport feroviar de persoane pe ruta Praga-Ostrava (Republica Cehă), a introdus o acțiune în despăgubire împotriva České dráhy la Městský soud v Praze (Tribunalul Municipal din Praga, Republica Cehă), având ca obiect repararea unui prejudiciu care și-ar avea originea în acțiunile acestei societăți pretins contrare normelor de concurență.
- 26 La 10 noiembrie 2016, Comisia a decis să inițieze o procedură oficială de investigare, în temeiul articolului 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 773/2004, pentru a aprecia existența unor prețuri de ruinare pretins practicate de České dráhy cu ocazia prestării de servicii de transport feroviar de persoane în Republica Cehă și în special pe ruta Praga-Ostrava (cazul nr. AT.40156 – Czech Rail).
- 27 La 14 noiembrie 2016, ÚOHS a suspendat procedura administrativă, fără însă a o încheia în mod formal, pentru motivul că însăși Comisia inițiasse o procedură care, din punct de vedere material, viza aceleași acțiuni precum cele care făceau obiectul procedurii administrative.
- 28 La 11 octombrie 2017, RegioJet a depus, în cadrul acțiunii sale în despăgubire, o cerere de divulgare de documente în temeiul dispozițiilor Legii nr. 262/2017. RegioJet a solicitat printre altele divulgarea unor documente despre care presupunea că se aflau în posesia České dráhy, în special a listelor defalcate pe poziții și a rapoartelor privind transportul public feroviar, precum și a documentelor contabile referitoare la activitatea comercială a acestei din urmă societăți.
- 29 Întemeindu-se pe articolul 21ca alineatul (2) din Legea nr. 143/2001, ÚOHS a arătat că documentele solicitate de care dispunea în cadrul procedurii administrative nu puteau fi divulgate până la încheierea definitivă a acestei proceduri administrative. În plus, acesta a precizat că celelalte documente solicitate se încadrau în categoria documentelor care constituie un set coerent de documente și a refuzat divulgarea lor, pentru motivul că acest lucru ar putea diminua eficacitatea politicii de urmărire a încălcărilor legislației în materie de concurență.

- 30 La 26 februarie 2018, ca răspuns la o cerere formulată de Městský soud v Praze (Tribunalul Municipal din Praga) la 12 ianuarie 2018, Comisia a subliniat că, atunci când s-ar pronunța cu privire la divulgarea mijloacelor de probă, instanța ar trebui, în interesul protejării intereselor legitime ale tuturor părților la procedură și ale terților, să aplice printre altele principiul proporționalității și să adopte măsuri pentru protejarea unor astfel de informații. Aceasta indica, în plus, că, în temeiul articolului 16 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003, instanțele naționale nu pot, atunci când sunt chemate să se pronunțe cu privire la chestiuni care intră sub incidența articolelor 101 și 102 TFUE, să ia decizii contrare celor adoptate de Comisie. Instanțele naționale ar trebui de asemenea să evite să ia decizii care pot intra în conflict cu o decizie preconizată de această instituție. În acest scop, instanța națională era invitată să evalueze dacă era necesar să suspende procedura pe care a inițiat-o.
- 31 La 14 martie 2018, instanța națională menționată a dispus ca České dráhy să divulge, prin depunerea la dosar, o serie de documente. Aceste documente conțineau, pe de o parte, informații pregătite în mod expres de societatea respectivă în vederea unei proceduri în fața ÚOHS și, pe de altă parte, informații pregătite și păstrate în mod obligatoriu în afara cadrului acestei proceduri, precum listele referitoare la legăturile feroviare, rapoartele trimestriale privind transportul public feroviar, precum și lista rutelor operate de České dráhy. În schimb, această instanță a respins cererile RegioJet având ca obiect, pe de o parte, divulgarea documentelor contabile referitoare la activitatea comercială České dráhy, inclusiv a codurilor de corespondență pe rută și tip de tren, și, pe de altă parte, divulgarea proceselor-verbale ale reuniunilor consiliului de administrație al České dráhy, pentru lunile septembrie și octombrie ale anului 2011.
- 32 Prin ordonanța din 19 decembrie 2018, aceeași instanță a decis, în temeiul articolului 27 alineatul (1) din Legea nr. 262/2017, să suspende procedura pe fond privind acțiunea în despăgubire până la încheierea procedurii menționate la punctul 26 din prezenta hotărâre.
- 33 La rândul lor, RegioJet și České dráhy au formulat apel împotriva ordonanței din 14 martie 2018 în fața Vrchní soud v Praze (Curtea Superioară din Praga, Republica Cehă). Această din urmă instanță a confirmat, prin ordonanța din 29 noiembrie 2019, ordonanța din 14 martie 2018 și a adoptat, pentru a asigura protecția mijloacelor de probă prezentate, măsuri care constau în punerea acestora sub sechestru și în divulgarea lor numai părților, reprezentanților lor și experților, iar aceasta, în fiecare caz, tot pe baza unei cereri scrise motivate și după acordul prealabil al instanței sesizate cu cauza în funcție de repartizarea activității.
- 34 České dráhy a formulat recurs împotriva acestei ordonanțe din 29 noiembrie 2019 la instanța de trimitere, Nejvyšší soud (Curtea Supremă, Republica Cehă).
- 35 În aceste împrejurări, Nejvyšší soud (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Este conformă cu interpretarea articolului 5 alineatul (1) din [Directiva 2014/104] o procedură potrivit căreia instanța decide să dispună divulgarea probelor deși, concomitent, Comisia desfășoară o procedură în vederea adoptării unei decizii în temeiul capitolului III din [Regulamentul nr. 1/2003], ceea ce conduce la suspendarea de către instanță, pentru acest motiv, a procedurii privind acțiunea în repararea prejudiciului cauzat de încălcarea dispozițiilor de drept în materie de concurență?

- 2) Interpretarea articolului 6 alineatul (5) litera (a) și a articolului 6 alineatul (9) din [Directiva 2014/104] se opune unei reglementări naționale care limitează divulgarea tuturor informațiilor prezentate în cadrul unei proceduri la cererea autorității în materie de concurență, inclusiv în cazul informațiilor pe care o parte la procedură este obligată să le pregătească și să le păstreze (sau le pregătește și le păstrează) în temeiul altor dispoziții legale, indiferent de procedura privind încălcarea dreptului concurenței?
- 3) Situația în care autoritatea națională în materie de concurență suspendă acțiunea de îndată ce Comisia inițiază procedura de adoptare a deciziei în temeiul capitolului III din Regulamentul nr. 1/2003 poate fi de asemenea considerată o încheiere a procedurii într-un alt mod, în sensul articolului 6 alineatul (5) din Directiva 2014/104?
- 4) Având în vedere finalitățile și obiectivele directivei, este conformă cu articolul 5 alineatul (1) coroborat cu articolul 6 alineatul (5) din Directiva 2014/104 o procedură potrivit căreia instanța națională aplică prin analogie reglementarea națională care transpune articolul 6 alineatul (7) din directiva menționată unor categorii de informații precum informațiile menționate la articolul 6 alineatul (5) din aceeași directivă și dispune, în consecință, divulgarea probelor cu mențiunea că instanța va analiza dacă probele includ informații care au fost pregătite de o persoană fizică sau juridică în mod specific în cadrul procedurilor desfășurate de o autoritate în materie de concurență [în sensul articolului 6 alineatul (5) din Directiva 2014/104] doar după divulgarea acestor probe în fața instanței?
- 5) În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea anterioară, articolul 5 alineatul (4) din [Directiva 2014/104] trebuie interpretat în sensul că dispunerea de către instanță a unor măsuri eficiente de protecție a informațiilor confidențiale poate duce la excluderea accesului reclamantului sau al altor părți la procedură, precum și al reprezentanților acestora la conținutul probelor divulgate, înainte ca instanța să se pronunțe definitiv cu privire la aspectul dacă probele divulgate sau unele dintre acestea pot fi incluse în categoria probelor prevăzute la articolul 6 alineatul (5) litera (a) din directivă?"

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la aplicabilitatea ratione temporis a articolelor 5 și 6 din Directiva 2014/104

- 36 Trebuie amintit de la bun început, în ceea ce privește aplicarea *ratione temporis* a Directivei 2014/104, că aceasta conține o dispoziție specială, care stabilește expres condițiile de aplicare în timp ale dispozițiilor materiale și procedurale ale acesteia (Hotărârea din 10 noiembrie 2022, PACCAR și alții, C-163/21, EU:C:2022:863, punctul 27, precum și jurisprudența citată).
- 37 Astfel, pe de o parte, în temeiul articolului 22 alineatul (1) din Directiva 2014/104, statele membre trebuie să se asigure că măsurile naționale adoptate în temeiul articolului 21 din aceasta în vederea asigurării conformității cu dispozițiile de drept material din directiva menționată nu se aplică retroactiv.
- 38 Pe de altă parte, în temeiul articolului 22 alineatul (2) din Directiva 2014/104, statele membre trebuie să se asigure că nicio măsură națională, în afara celor menționate la articolul 22 alineatul (1) din această directivă, nu se aplică acțiunilor în despăgubire cu privire la care o instanță națională a fost sesizată înainte de 26 decembrie 2014.

- 39 Prin urmare, pentru a determina aplicabilitatea în timp a dispozițiilor Directivei 2014/104, în primul rând, trebuie să se stabilească dacă dispoziția în cauză constituie sau nu o dispoziție de drept material, fiind precizat că acest aspect trebuie să fie apreciat, în lipsa unei trimeri la dreptul național la articolul 22 din această directivă, în raport cu dreptul Uniunii, iar nu în raport cu dreptul național aplicabil (Hotărârea din 10 noiembrie 2022, PACCAR și alții, C-163/21, EU:C:2022:863, punctul 30, precum și jurisprudența citată).
- 40 În această privință, în primul rând, trebuie arătat că articolele 5 și 6 din directiva menționată urmăresc să confere instanțelor naționale posibilitatea de a obliga pârâtul sau un tert, în anumite condiții, să divulge probe relevante pe care le controlează și, prin urmare, determină desfășurarea procedurii aferente unei acțiuni în despăgubire.
- 41 În măsura în care obligă statele membre să confere acestor instanțe competențe speciale în cadrul examinării litigiilor privind acțiunile în despăgubire având ca obiect repararea prejudiciului suferit ca urmare a încălcărilor legislației în materie de concurență, aceste dispoziții urmăresc să remedieze asimetria informațională care caracterizează, în principiu, litigiile respective în detrimentul persoanei prejudiciate, după cum se amintește în considerentul (15) al Directivei 2014/104, și care face mai dificilă pentru această persoană obținerea informațiilor necesare pentru formularea unei acțiuni în despăgubire (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 noiembrie 2022, PACCAR și alții, C-163/21, EU:C:2022:863, punctul 32, precum și jurisprudența citată).
- 42 În al doilea rând, întrucât au ca obiectiv tocmai să permită reclamantului din astfel de litigii să compenseze deficitul său de informație, articolele 5 și 6 din Directiva 2014/104 conduc, desigur, la punerea la dispoziția părții respective, atunci când ea se adresează în acest scop instanței naționale, a unor atuuri pe care nu le deținea. Nu este mai puțin adevărat că obiectul articolelor menționate nu privește decât măsurile procedurale aplicabile în fața instanțelor naționale, care le conferă acestora competențe speciale în vederea stabilirii faptelor invocate de părți în cadrul litigiilor privind acțiunile în despăgubire pentru asemenea încălcări și nu afectează, așadar, în mod direct situația juridică a părților respective, întrucât aceste dispoziții nu privesc elementele constitutive ale răspunderii civile extracontractuale.
- 43 În special, nu rezultă că articolele 5 și 6 din Directiva 2014/104 stabilesc noi obligații de fond în sarcina uneia sau a alteia dintre părțile la acest tip de litigii, ceea ce ar permite ca aceste dispoziții să fie considerate de drept material, în sensul articolului 22 alineatul (1) din directiva respectivă (a se vedea prin analogie Hotărârea din 10 noiembrie 2022, PACCAR și alții, C-163/21, EU:C:2022:863, punctul 34, precum și jurisprudența citată).
- 44 Prin urmare, trebuie să se concluzioneze că articolele 5 și 6 din Directiva 2014/104 nu figurează printre dispozițiile de drept material ale acestei directive, în sensul articolului 22 alineatul (1) din aceasta, și că fac parte, în consecință, dintre celelalte dispoziții prevăzute la articolul 22 alineatul (2) din directiva menționată, fiind, în speță, dispoziții procedurale, astfel cum a arătat în esență domnul avocat general la punctele 29 și 34 din concluziile sale.
- 45 În al doilea rând, reiese din articolul 22 alineatul (2) din Directiva 2014/104 că statele membre dispuneau de o putere discreționară de a decide, cu ocazia transpunerii directivei menționate, dacă normele naționale care urmăresc transpunerea dispozițiilor procedurale ale directivei respective s-ar aplica acțiunilor în despăgubire introduse după 26 decembrie 2014, dar înainte de

data transpunerii aceleiași directive sau celor introduse cel târziu înainte de expirarea termenului de transpunere a acesteia, și anume înainte de 27 decembrie 2016 (Hotărârea din 28 martie 2019, Cogeco Communications, C-637/17, EU:C:2019:263, punctul 28).

- 46 În speță, din Legea nr. 262/2017 reiese că legiuitorul ceh a decis că dispozițiile naționale care vizează transpunerea dispozițiilor procedurale ale Directivei 2014/104 se aplică, în mod direct și necondiționat, și acțiunilor introduse înainte de această dată de transpunere, dar ulterior datei de 26 decembrie 2014. Or, acțiunea în despăgubire pentru care a fost formulată cererea de divulgare de documente a fost introdusă la 25 noiembrie 2015.
- 47 Din considerațiile care precedă rezultă că articolele 5 și 6 sunt aplicabile *ratione temporis* în cauza principală și că trebuie, așadar, să se răspundă la întrebările preliminare referitoare la aceste dispoziții.

Cu privire la fond

Observații introductive

- 48 Trebuie amintit că participă la deplina eficacitate a normelor de concurență prevăzute la articolele 101 și 102 TFUE și în special la efectul util al interdicțiilor prevăzute de aceste dispoziții posibilitatea oricărei persoane de a solicita repararea prejudiciului care i-a fost cauzat de un contract sau de un comportament susceptibil să restrângă sau să denatureze concurența, în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE, sau de comportamentul abuziv al unei întreprinderi în poziție dominantă, în sensul articolului 102 TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 septembrie 2001, Courage și Crehan, C-453/99, EU:C:2001:465, punctul 26, precum și Hotărârea din 6 octombrie 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, punctul 33).
- 49 Astfel cum se arată în considerentul (7) al Regulamentului nr. 1/2003, instanțele naționale au un rol esențial în aplicarea normelor de concurență. Atunci când se soluționează litigii între persoane de drept privat, acestea protejează drepturile subiective prevăzute de dreptul Uniunii, de exemplu prin acordarea de daune interese victimelor încălcării. În acest sens, rolul instanțelor naționale este complementar celui al autorităților în materie de concurență din statele membre.
- 50 Deși, atunci când se pronunță asupra unor acțiuni în despăgubire, într-un context în care nu există o decizie definitivă emisă de o autoritate în materie de concurență cu privire la aceleași fapte (acțiuni așa-numite *stand-alone*), aceste instanțe trebuie să se pronunțe, pe cale incidentală, în principiu, cu privire la existența unei încălcări a normelor de concurență, și anume cu privire la prezența unor acorduri, a unor decizii sau a unor practici, în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE și al articolului 102 TFUE, acțiunile civile nu pot înlocui procedurile naționale și ale Uniunii de aplicare a articolelor 101 și 102 TFUE, care se desfășoară la nivel public și în cadrul cărora se prevede printre altele, astfel cum indică articolul 2 din Regulamentul nr. 1/2003, că sarcina probei unei încălcări a articolului 101 alineatul (1) sau a articolului 102 TFUE revine părții sau autorității care o invocă.
- 51 Prin urmare, interpretarea dispozițiilor Directivei 2014/104 referitoare la divulgarea de probe nu poate conduce la eludarea principiilor care guvernează sarcina probei în ceea ce privește existența unor comportamente anticoncurențiale atunci când rezultă că obiectul acțiunii în cauză nu este strict în despăgubire.

- 52 Astfel, prin adoptarea Directivei 2014/104, legiuitorul Uniunii a plecat tocmai de la constatarea, menționată în considerentul (6) al acestei directive, că era necesar ca cele două instrumente destinate să asigure o aplicare efectivă a normelor de concurență, și anume punerea în aplicare a normelor de concurență ale Uniunii de către autoritățile publice (*public enforcement*) și, respectiv, acțiunile în despăgubire pentru încălcarea acestor norme exercitate la nivel privat (*private enforcement*), interacționează în mod coerent, în special în ceea ce privește regimul de acces la documentele deținute de autoritățile în materie de concurență.
- 53 În ceea ce privește acțiunile în despăgubire pentru încălcarea normelor de concurență exercitate la nivel privat, dispozițiile aplicabile divulgării de documente enunțate în capitolul II (articolele 5-8) din Directiva 2014/104 reflectă o evaluare comparativă între, pe de o parte, eficacitatea acțiunilor desfășurate de autoritățile în materie de concurență și, pe de altă parte, efectivitatea acțiunilor în despăgubire introduse de persoanele care se consideră lezate de practici anticoncurențiale.
- 54 Prin urmare, deși, ținând seama de asimetria informațională care caracterizează adesea litigiile privind acțiunile în despăgubire având ca obiect repararea prejudiciului suferit ca urmare a încălcărilor dreptului concurenței, Directiva 2014/104 urmărește să amelioreze accesul la probe al victimelor unor comportamente anticoncurențiale, de care acestea au nevoie în mod necesar pentru a demonstra temeinicia cererilor lor de despăgubire, aceasta îl încadrează de asemenea în mod strict.
- 55 În primul rând, articolul 5 din Directiva 2014/104 prevede un anumit număr de norme cu caracter general în materie de divulgare de probe în procedurile referitoare la acțiunile în despăgubire pentru încălcările dreptului concurenței.
- 56 În al doilea rând, articolul 6 din această directivă prevede norme specifice pentru divulgarea de probe cuprinse în dosarul unei autorități în materie de concurență, care demonstrează printre altele un nivel de protecție diferențiat în funcție de informațiile solicitate și de necesitatea de a menține eficacitatea procedurilor desfășurate la nivel public. Această dispoziție realizează astfel o distincție între mai multe categorii de probe.
- 57 În ceea ce privește mai întâi probele referitoare la declarațiile de clemență și la propunerile de încheiere a unei tranzacții (denumite în continuare „probe incluse în lista neagră”), articolul 6 alineatul (6) din Directiva 2014/104 prevede că statele membre se asigură că instanțele naționale nu pot dispune, în niciun moment, ca o parte în proces sau un terț să divulge aceste probe.
- 58 În continuare, în ceea ce privește informațiile pregătite de o persoană fizică sau juridică în mod specific în cadrul procedurilor administrative desfășurate de o autoritate în materie de concurență, informațiile stabilite de aceasta din urmă și trimise părților în cursul procedurii respective, precum și propunerile de încheiere a unei tranzacții care au fost retrase, articolul 6 alineatul (5) din Directiva 2014/104 prevede că instanțele naționale pot dispune divulgarea acestor categorii de probe (denumite în continuare „probe incluse în lista gri”) numai după ce autoritatea în materie de concurență, prin adoptarea unei decizii sau într-un alt mod, și-a încheiat procedurile.
- 59 În sfârșit, conform articolului 6 alineatul (9) din Directiva 2014/104, divulgarea de probe de la dosarul unei autorități în materie de concurență care nu se încadrează în niciuna dintre categoriile menționate anterior (denumite în continuare „probe incluse în lista albă”) poate fi dispusă în cadrul acțiunilor în despăgubire în orice moment, fără a aduce atingere articolului respectiv.

- 60 În al treilea rând, trebuie arătat că, așa cum reiese din articolul 5 alineatul (3) și din articolul 6 alineatul (4) din Directiva 2014/104, aceasta prevede astfel un regim specific aplicabil cererilor de divulgare de probe în cadrul cărui cererile respective nu au fost admise în mod automat, ci sunt apreciate din perspectiva principiului proporționalității și ținând seama de circumstanțele și de interesele legitime existente. Instanța națională sesizată este, așadar, chemată să pună în aplicare un control al proporționalității riguros, ținând seama, dacă este cazul, de avizul pe care autoritatea în materie de concurență în cauză îl poate prezenta acestei instanțe, în conformitate cu articolul 6 alineatul (11) din Directiva 2014/104.
- 61 În lumina acestor considerații trebuie să se răspundă la întrebările adresate de instanța de trimitere.

Cu privire la prima întrebare

- 62 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2014/104 trebuie interpretat în sensul că se opune ca o instanță națională să dispună divulgarea de probe în cadrul unei proceduri naționale inițiate în fața acestei instanțe referitoare la o acțiune în despăgubire privind o încălcare a dreptului concurenței, deși o procedură privind aceeași încălcare este pendinte în fața Comisiei, în vederea adoptării unei decizii în temeiul capitolului III din Regulamentul nr. 1/2003, care a determinat instanța națională să suspende procedura inițiată în fața sa.
- 63 De la bun început, trebuie arătat că, în temeiul articolului 11 alineatul (6) din Regulamentul nr. 1/2003, inițierea unei proceduri de către Comisie privează autoritățile de concurență ale statelor membre de competența lor de a aplica articolele 101 și 102 TFUE în ceea ce privește aceleași încălcări.
- 64 În schimb, în temeiul articolului 16 alineatul (1) din acest regulament, o instanță națională sesizată cu o acțiune în despăgubire nu este în mod automat privată, ca urmare a inițierii procedurii de către Comisie, de competența sa de a aplica articolele 101 și 102 TFUE și de a se pronunța cu privire la încălcările examinate de această instituție. Potrivit dispoziției menționate, instanțele naționale trebuie astfel numai, pe de o parte, să se abțină să ia decizii contrare unei decizii adoptate de Comisie și, pe de altă parte, să evite să ia decizii care pot intra în conflict cu o decizie preconizată de Comisie în cadrul procedurilor inițiate de aceasta și, în acest scop, să evalueze dacă este necesar să suspende procedura.
- 65 În plus, dintr-o lectură de ansamblu a dispozițiilor Directivei 2014/104 rezultă că aceasta nici nu impune instanțelor naționale ale statelor membre să își suspende procedurile referitoare la acțiuni în despăgubire pentru încălcări ale normelor de concurență cu care sunt sesizate ca urmare a inițierii unei proceduri în fața Comisiei cu privire la aceleași încălcări.
- 66 Deși, așa cum s-a arătat la punctul 52 din prezenta hotărâre, pe de o parte, punerea în aplicare a normelor de concurență ale Uniunii de către autoritățile publice (*public enforcement*) și, pe de altă parte, acțiunile în despăgubire pentru încălcarea acestor norme exercitate la nivel privat (*private enforcement*) trebuie să interacționeze în mod coerent, în special în ceea ce privește regimul de acces la documentele deținute de autoritățile în materie de concurență, nu este mai puțin adevărat că acestea au un caracter complementar și că, în principiu, pot fi utilizate concomitent.

- 67 În această privință, dispozițiile articolului 6 alineatele (5) și (9) din Directiva 2014/104 atestă că o procedură referitoare la o acțiune în despăgubire poate continua în pofida existenței unei proceduri pendinte în fața unei autorități în materie de concurență. Astfel, în timp ce instanțele naționale nu pot dispune divulgarea de probe incluse în lista gri decât odată ce o asemenea autoritate și-a încheiat procedurile [articolul 6 alineatul (5) din această directivă], divulgarea probelor incluse în lista albă poate fi dispusă „în cadrul acțiunilor în despăgubire în orice moment” [articolul 6 alineatul (9) din directiva menționată].
- 68 În acest context, se ridică astfel problema dacă Directiva 2014/104 se opune ca o instanță națională să dispună divulgarea de probe în temeiul dispozițiilor naționale care urmăresc transpunerea articolelor 5 și 6 din directiva menționată în pofida suspendării, motivată de existența unei proceduri deschise în fața Comisiei, a procedurii naționale inițiate în cadrul unei acțiuni în despăgubire.
- 69 În această privință, trebuie să se constate că directiva menționată nu se opune în mod automat ca o instanță națională să dispună divulgarea de probe în cadrul unei acțiuni în despăgubire în curs pentru o pretinsă încălcare a normelor de concurență, în condițiile în care Comisia desfășoară în același timp o procedură care vizează aceeași încălcare, iar instanța națională a suspendat procedura aferentă acțiunii în despăgubire în așteptarea încheierii procedurii Comisiei.
- 70 Astfel, atunci când o instanță națională decide să dispună divulgarea de probe în cadrul unei proceduri referitoare la o acțiune în despăgubire care a fost suspendată ca urmare a inițierii unei proceduri de către Comisie, aceasta nu adoptă, în principiu, o decizie care poate intra în conflict cu decizia preconizată de Comisie în cadrul acestei proceduri, în sensul articolului 16 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003.
- 71 În aceste condiții, deși instanțele naționale sunt în măsură să dispună divulgarea de către părât sau de către un terț a probelor relevante pe care le controlează, ele trebuie să facă acest lucru sub rezerva respectării cerințelor care decurg din Directiva 2014/104.
- 72 Astfel, instanțele naționale sesizate, care sunt obligate să limiteze divulgarea de probe la ceea ce este strict relevant, proporțional și necesar, trebuie să asigure că o decizie privind divulgarea de probe nu interferează în mod nejustificat cu o investigație în curs desfășurată de o autoritate în materie de concurență pentru încălcarea dreptului concurenței. Prin urmare, aceste instanțe sunt chemate să efectueze o examinare exigentă a cererii cu care sunt sesizate în ceea ce privește relevanța probelor solicitate, legătura dintre aceste probe și cererea de despăgubire prezentată, caracterul suficient al gradului de precizie a probelor respective și proporționalitatea lor.
- 73 Așa cum arată considerentul (23) al acestei directive, condiția proporționalității ar trebui să fie evaluată cu atenție atunci când divulgarea implică riscul de subminare a strategiei de investigare a unei autorități în materie de concurență, prin divulgarea documentelor care se află la dosar, sau riscul de influențare negativă a modului în care întreprinderile cooperează cu autoritățile în materie de concurență. O atenție deosebită trebuie acordată evitării investigațiilor aleatorii, de exemplu căutările de informații nespecifice sau căutările prea extinse de informații, care este puțin probabil să fie relevante pentru părțile la procedură.
- 74 În această privință, articolul 6 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2014/104 precizează că, la evaluarea proporționalității unui ordin de divulgare de informații, instanțele naționale examinează de asemenea dacă „partea care solicită divulgarea realizează acest lucru în ceea ce privește o acțiune în despăgubire în fața unei instanțe naționale”.

- 75 Se poate deduce de aici că, în cadrul examinării proporționalității unui ordin de divulgare de probe, evaluare care trebuie efectuată cu atenție, în special atunci când este vorba despre probe care figurează în dosarul unei autorități în materie de concurență, o instanță națională trebuie de asemenea să ia în considerare împrejurarea că procedura referitoare la acțiunea în despăgubire a fost suspendată.
- 76 Astfel, deși un ordin de divulgare de probe în vederea unei proceduri referitoare la o acțiune în despăgubire nu intră *a priori* sub incidența „deciziilor” prevăzute la articolul 16 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003, atât, pe de o parte, principiul cooperării loiale, enunțat la articolul 4 alineatul (3) TUE, cât și, pe de altă parte, obiectivul unei aplicări eficiente și uniforme a dreptului concurenței al Uniunii impun unei instanțe naționale să țină seama de procedura pendinte în fața Comisiei la adoptarea oricărei decizii sau măsuri în cursul unei proceduri privind o acțiune în despăgubiri, în special atunci când această decizie sau măsură se referă la constatarea existenței unei încălcări identice sau similare a dreptului concurenței.
- 77 Prin urmare, atunci când o instanță dispune divulgarea de probe de către părți sau terți în cadrul unei acțiuni în despăgubire care a fost suspendată ca urmare a inițierii unei proceduri de investigare de către Comisie, aceasta trebuie să se asigure că divulgarea menționată, care trebuie să dea curs unei cereri suficient de delimitate și de fundamentate, este necesară și proporțională în vederea continuării acțiunii respective.
- 78 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2014/104 trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca o instanță națională să dispună divulgarea de probe în cadrul unei proceduri naționale inițiate în fața acestei instanțe referitoare la o acțiune în despăgubire cu privire la o încălcare a dreptului concurenței, deși o procedură referitoare la această încălcare este pendinte în fața Comisiei, în vederea adoptării unei decizii în temeiul capitolului III din Regulamentul nr. 1/2003, care a determinat instanța națională să suspende procedura pendinte în fața sa. Revine însă instanței naționale sarcina de a se asigura că divulgarea probelor solicitată în acest stadiu al procedurii, care trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute la articolele 5 și 6 din Directiva 2014/104, nu depășește ceea ce este necesar în raport cu cererea de despăgubire cu care este sesizată.

Cu privire la a treia întrebare

- 79 Prin intermediul celei de a treia întrebări, care trebuie analizată înainte de a doua întrebare, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 6 alineatul (5) din Directiva 2014/104 trebuie interpretat în sensul că suspendarea de către o autoritate națională în materie de concurență a procedurii administrative inițiate de aceasta, pentru motivul că Comisia a deschis o procedură în temeiul capitolului III din Regulamentul nr. 1/2003, poate fi asimilată unei încheieri a acestei proceduri administrative de către autoritatea respectivă „prin adoptarea unei decizii sau într-un alt mod”, în sensul dispoziției menționate.
- 80 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul articolului 6 alineatul (5) din directiva amintită, instanțele naționale pot dispune divulgarea probelor incluse în lista gri „numai după ce autoritatea în materie de concurență, prin adoptarea unei decizii sau într-un alt mod, și-a încheiat procedurile”.
- 81 Interpretarea literală a acestei dispoziții, contextul în care se înscrie și obiectivele pe care le urmărește arată că suspendarea unei proceduri referitoare la acțiunea în despăgubire, precum cea în discuție în cauza principală, nu poate fi asimilată unei încheieri a procedurii.

- 82 Mai întâi, în sens literal, „suspendarea” desemnează o hotărâre provizorie a instanței. Procedura nu este, așadar, încheiată având în vedere că se reia odată ce cauza suspendării dispăre.
- 83 Acest lucru este confirmat de considerentul (25) al Directivei 2014/104, care oferă exemple de decizii privind încheierea procedurii, prin referire printre altele la deciziile care pot fi adoptate de Comisie în conformitate cu capitolul III din Regulamentul nr. 1/2003. Considerentul menționat prevede că încheierea procedurii rezultă din adoptarea, de exemplu, a unei decizii în temeiul articolului 5 din Regulamentul nr. 1/2003, „cu excepția deciziilor privind măsuri provizorii”.
- 84 În plus, atunci când Directiva 2014/104 se referă la încheierea procedurii prin adoptarea unei decizii sau „într-un alt mod”, este vorba despre măsuri care, în ceea ce privește substanța și finalitatea lor, sunt adoptate în cazul în care o autoritate națională în materie de concurență decide că, ținând seama de informațiile culese în cursul procedurii, este posibil sau chiar necesar să se pronunțe și să o încheie.
- 85 Prin urmare, faptul că o autoritate națională în materie de concurență își suspendă procedura administrativă, chiar dacă o astfel de suspendare ar fi fost motivată de inițierea unei proceduri de către Comisie, nu poate fi asimilat unei încheieri a acestei proceduri administrative „într-un alt mod” de către autoritatea menționată.
- 86 În continuare, suspendarea procedurii administrative decisă de o autoritate națională de concurență, în temeiul articolului 11 alineatul (6) din Regulamentul nr. 1/2003, trebuie interpretată în contextul normelor care reglementează competențele paralele ale Comisiei, pe de o parte, și ale autorităților naționale în materie de concurență, pe de altă parte.
- 87 Astfel cum a statuat Curtea, deschiderea unei proceduri de către Comisie nu privează, în mod permanent și definitiv, autoritățile naționale de concurență de competența de a aplica legislația națională în materie de concurență, competența autorităților naționale de concurență fiind restabilită de îndată ce procedura inițiată de Comisie este finalizată (Hotărârea din 14 februarie 2012, Toshiba Corporation și alții, C-17/10, EU:C:2012:72, punctele 79 și 80).
- 88 Pe de altă parte, în temeiul articolului 16 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, autoritățile de concurență ale statelor membre își păstrează competența de a acționa atât în cadrul dreptului Uniunii, cât și al dreptului național al concurenței, chiar și în cazul în care Comisia însăși a adoptat deja o decizie, cu condiția să nu ia decizii contrare deciziei adoptate de Comisie (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 februarie 2012, Toshiba Corporation și alții, C-17/10, EU:C:2012:72, punctele 84-86).
- 89 O suspendare a procedurii administrative până când Comisia încheie investigația în cauza vizată nu constituie, așadar, o încheiere a acestei proceduri în sensul că a fost adoptat un act final privind încălcarea în discuție, ci trebuie considerată măsură provizorie. Astfel, în cazul în care Comisia decide să încheie procedura fără a adopta o decizie privind încălcarea, autoritatea națională în materie de concurență în cauză poate, în principiu, să decidă redeschiderea procedurii sale.
- 90 În sfârșit, în ceea ce privește obiectivele urmărite de articolul 6 alineatul (5) din Directiva 2014/104, trebuie arătat că, astfel cum reiese din considerentul (25) al acestei directive, protecția aplicabilă probelor incluse în lista gri urmărește să garanteze că divulgarea de documente nu interferează în mod nejustificat cu o investigație în curs desfășurată de o autoritate națională în materie de concurență cu privire la o încălcare a legislației Uniunii sau a legislației naționale în

materie de concurență. A permite divulgarea de probe incluse în lista gri după o suspendare a procedurii dispusă de o autoritate națională în materie de concurență, însă în timpul unei investigații în curs a Comisiei, ar putea compromite, chiar în mod serios, eficacitatea acestei investigații a Comisiei și, prin urmare, obiectivele directivei menționate.

- 91 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că articolul 6 alineatul (5) din Directiva 2014/104 trebuie interpretat în sensul că suspendarea de către o autoritate națională în materie de concurență a procedurii administrative inițiate de aceasta, pentru motivul că Comisia a deschis o procedură în temeiul capitolului III din Regulamentul nr. 1/2003, nu poate fi asimilată unei încheieri a acestei proceduri administrative de către autoritatea respectivă „prin adoptarea unei decizii sau într-un alt mod”, în sensul dispoziției menționate.

Cu privire la a doua întrebare

- 92 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în cadrul procedurii de cooperare între instanțele naționale și Curte instituite prin articolul 267 TFUE, este de competența acesteia din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, nu numai să reformuleze întrebările care îi sunt adresate, ci și să ia în considerare norme de drept al Uniunii la care instanța națională nu a făcut referire în enunțul întrebării sale (Hotărârea din 13 octombrie 2022, Herios, C-593/21, EU:C:2022:784, punctul 19 și jurisprudența citată).
- 93 În această privință, deși a doua întrebare preliminară, astfel cum a fost formulată de instanța de trimitere, nu vizează în mod explicit decât interpretarea articolului 6 alineatele (5) și (9) din Directiva 2014/104, această instanță urmărește să se stabilească, așa cum reiese din termenii cererii sale de decizie preliminară, dacă directiva menționată se opune adoptării unei reglementări naționale care extinde sfera informațiilor a căror divulgare este exclusă pe durata procedurii pendinte la autoritatea în materie de concurență. Or, în măsura în care marja de manevră de care dispun statele membre în ceea ce privește transpunerea articolelor 5 și 6 din directiva menționată este limitată de dispozițiile articolului 5 alineatul (8) din aceeași directivă, trebuie să se reformuleze a doua întrebare preliminară și să se extindă domeniul său de aplicare la această din urmă dispoziție.
- 94 Prin urmare, trebuie să se considere că, prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 5 alineatul (8), articolul 6 alineatul (5) litera (a) și articolul 6 alineatul (9) din Directiva 2014/104 trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale care limitează temporar, în temeiul articolului 6 alineatul (5) din directiva menționată, nu numai divulgarea informațiilor „pregătite” în mod specific în cadrul procedurilor desfășurate de autoritatea în materie de concurență, ci și a tuturor informațiilor „prezentate” în acest cadru.
- 95 În această privință, este necesar, în primul rând, să se pronunțe cu privire la admisibilitatea celei de a doua întrebări pusă în discuție de České dráhy, aceasta arătând că întrebarea respectivă este prematură și ipotetică în măsura în care, până în prezent, instanțele naționale cehe încă nu s-ar fi pronunțat cu privire la aspectul dacă documentele a căror divulgare a fost solicitată de České dráhy cu titlu de probe fuseseră pregătite în mod specific în cadrul procedurii inițiate de ÚOHS sau a celei desfășurate de Comisie.

- 96 În această privință, trebuie amintit că întrebările privind dreptul Uniunii beneficiază de o prezumție de relevanță. Curtea poate refuza să se pronunțe asupra unei întrebări preliminare adresate de o instanță națională numai dacă este evident că interpretarea solicitată a unei norme a Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate (Hotărârea din 6 octombrie 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, punctele 27 și 28).
- 97 Această situație nu se regăsește în speță. Răspunsul la a doua întrebare adresată de instanța de trimitere urmărește să îi faciliteze acesteia identificarea elementelor de probă care nu sunt incluse în lista gri, ci în lista albă și care, eventual, pot face obiectul unei cereri de divulgare de documente în temeiul dispozițiilor naționale de transpunere a Directivei 2014/104, în pofida împrejurării că autoritatea în materie de concurență nu și-a încheiat procedura.
- 98 Rezultă că a doua întrebare este admisibilă.
- 99 În al doilea rând, cu privire la fond, instanța de trimitere solicită Curții să se pronunțe cu privire la conținutul informațiilor care beneficiază de protecția temporară prevăzută la articolul 6 alineatul (5) din Directiva 2014/104 în ceea ce privește probele incluse în lista gri.
- 100 Instanța de trimitere arată, în acest context, că din modul de redactare a articolului 16 alineatul (3) din Legea nr. 262/2017 coroborat cu articolul 2 alineatul (2) litera (c) din aceasta reiese că limitarea temporală aplicabilă divulgării de probe în perioada în care se derulează o procedură desfășurată de o autoritate în materie de concurență se aplică tuturor informațiilor prezentate autorității în materie de concurență în cadrul acestei proceduri, iar nu numai informațiilor „pregătite în mod specific” în cadrul procedurii menționate.
- 101 În această privință, din modul de redactare a articolului 6 alineatul (5) din Directiva 2014/104, interpretat în lumina considerentului (25) al directivei menționate, reiese că protecția temporară conferită în temeiul acestei prime dispoziții nu privește orice informație care a fost prezentată în mod specific, voluntar sau la cererea autorității în materie de concurență, în cadrul unei asemenea proceduri, ci numai informațiile care au fost pregătite în mod specific în cadrul unei proceduri inițiate de autoritatea respectivă.
- 102 Această concluzie este confirmată de o interpretare sistemică a dispoziției în cauză.
- 103 În această privință, trebuie să se facă referire, în primul rând, la articolul 6 alineatul (9) din Directiva 2014/104, care privește probele care se încadrează în lista albă, în temeiul căruia divulgarea de probe de la dosarul unei autorități în materie de concurență care nu se încadrează în listele gri și neagră poate fi dispusă în cadrul acțiunilor în despăgubire în orice moment. Considerentul (28) al acestei directive clarifică domeniul de aplicare al dispoziției menționate, întrucât utilizează termenii „probe care există indiferent de procedurile desfășurate de o autoritate în materie de concurență («informații preexistente»)” pentru a ilustra probele a căror divulgare nu este interzisă automat de directiva menționată, ca urmare a apartenenței lor la listele gri sau neagră.
- 104 În al doilea rând, trebuie arătat de asemenea că articolul 2 punctul 17 din aceeași directivă definește noțiunea de „informații preexistente” ca însemnând „probe care există indiferent de procedurile unei autorități în materie de concurență, indiferent dacă aceste informații se află sau nu în dosarul unei autorități în materie de concurență”.

- 105 Din această definiție rezultă că probele care figurează într-un astfel de dosar sunt de asemenea susceptibile să se încadreze în lista albă. În special, informațiile pe care o parte la procedură are obligația de a le pregăti și de a le păstra (sau le pregătește și le păstrează) în temeiul unei alte reglementări și independent de procedura privind încălcarea dreptului concurenței constituie informații preexistente, a căror divulgare instanțele naționale pot, în principiu, să o dispună în orice moment în cazul în care este vorba despre probe incluse în lista albă.
- 106 În al treilea rând, reflectând ideea potrivit căreia trebuie, pe de o parte, să se limiteze protecția conferită probelor incluse în listele gri și neagră la cazurile în care această protecție ar fi efectiv necesară și, pentru acest motiv, adecvată din punctul de vedere al obiectivelor urmărite de Directiva 2014/104 și, pe de altă parte, să se autorizeze un acces rezonabil de larg la probe, articolul 6 alineatul (8) din această directivă prevede că, în cazul în care doar unele părți din probele cerute sunt incluse în lista neagră, cealaltă parte a probelor se divulgă în conformitate cu alineatele relevante ale articolului 6 din directiva menționată, în funcție de categoria în care se încadrează.
- 107 În al patrulea rând, reiese din articolul 5 alineatul (8) din Directiva 2014/104, care autorizează statele membre să adopte norme care ar conduce la o divulgare mai amplă a probelor, fără a aduce atingere alineatelor (4) și (7) ale acestui articol și articolului 6 din această directivă, că statele membre nu sunt autorizate să nuanțeze, la transpunerea Directivei 2014/104, condițiile potrivit cărora probele sunt clasificate în probe care se încadrează în listele gri, neagră sau albă.
- 108 În special, a permite statelor membre să extindă sfera informațiilor incluse în lista gri ar conduce la o divulgare mai limitată a probelor, în contradicție cu logica articolului 5 alineatul (8) din această directivă. Obiectivul de armonizare al directivei menționate ar fi astfel compromis dacă statele membre ar avea, în materie de divulgare de probe, posibilitatea de a introduce norme mai restrictive decât cele prevăzute la articolele 5 și 6 din aceeași directivă.
- 109 Prin urmare, o legislație națională care limitează temporar divulgarea tuturor informațiilor prezentate în cursul unei proceduri la cererea unei autorități în materie de concurență sau în mod spontan, inclusiv a informațiilor preexistente, nu este conformă cu articolul 6 alineatul (5) litera (a) și cu articolul 6 alineatul (9) din Directiva 2014/104.
- 110 Această concluzie nu implică faptul că instanța sesizată cu o cerere de divulgare de probe în cadrul unei proceduri referitoare la o acțiune în despăgubire pentru încălcarea normelor de concurență este obligată în mod necesar să dispună divulgarea tuturor documentelor care nu au fost pregătite în mod specific în vederea procedurii pendinte în fața autorității în materie de concurență.
- 111 Astfel, revine instanței naționale în toate cazurile și cu atât mai mult atunci când procedura a fost suspendată în așteptarea încheierii unei proceduri administrative deschise de o autoritate în materie de concurență sarcina de a se asigura că divulgarea probelor solicitată în acest stadiu al procedurii, care trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute la articolele 5 și 6 din Directiva 2014/104, nu depășește ceea ce este necesar în raport cu cererea de despăgubire cu care este sesizată.
- 112 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 5 alineatul (8), articolul 6 alineatul (5) litera (a) și articolul 6 alineatul (9) din Directiva 2014/104 trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale care limitează

temporar, în temeiul articolului 6 alineatul (5) din directiva menționată, nu numai divulgarea informațiilor „pregătite” în mod specific în cadrul procedurilor desfășurate de autoritatea în materie de concurență, ci și a tuturor informațiilor „prezentate” în acest cadru.

Cu privire la a patra întrebare

- 113 Prin intermediul celei de a patra întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2014/104 coroborat cu articolul 6 alineatul (5) litera (a) din aceasta trebuie interpretat în sensul că dispozițiile menționate nu se opun ca o instanță națională să se pronunțe cu privire la o cerere de divulgare de probe și să dispună punerea acestora sub sechestru, prin amânarea examinării aspectului dacă aceste probe sunt incluse în lista gri întrucât conțin „informații care au fost pregătite de o persoană fizică sau juridică în mod specific în cadrul procedurilor desfășurate de o autoritate în materie de concurență”, în sensul acestei din urmă dispoziții, pentru momentul în care instanța respectivă va avea acces la probele în discuție.
- 114 Astfel, în pofida trimiterii făcute la articolul 6 alineatul (7) din Directiva 2014/104, instanța de trimitere urmărește, în definitiv, să se stabilească dacă o instanță poate dispune divulgarea de probe, reglementată la articolul 5 alineatul (1) din această directivă, pentru a aprecia dacă aceste probe conțin „informații care au fost pregătite de o persoană fizică sau juridică în mod specific în cadrul procedurilor desfășurate de o autoritate în materie de concurență”, în sensul articolului 6 alineatul (5) litera (a) din directiva menționată.
- 115 În această privință, trebuie amintit că legiuitorul a prevăzut, la articolul 6 alineatul (7) din Directiva 2014/104, în ceea ce privește probele incluse în lista neagră, un mecanism de verificare prealabilă care urmărește ca o instanță națională să aibă acces la astfel de probe, cu scopul exclusiv de a se asigura că conținutul lor corespunde într-adevăr unei „declarații de clemență” sau unei „propuneri de încheiere a unei tranzacții”, astfel cum sunt definite la articolul 2 punctele 16 și 18 din directiva menționată, și că, prin urmare, este vorba efectiv despre probe incluse în lista neagră.
- 116 Un asemenea mecanism de verificare nu este însă prevăzut în ceea ce privește probele incluse în lista gri care intră în domeniul de aplicare al articolului 6 alineatul (5) din Directiva 2014/104. Motivul este că, spre deosebire de probele incluse în lista neagră, protecția de care beneficiază cele incluse în lista gri este doar temporară.
- 117 În speță, se ridică problema dacă Directiva 2014/104 se opune ca o instanță națională, pe baza posibilității oferite în temeiul dreptului procedural național aplicabil, aspect care trebuie verificat de instanța de trimitere, să ia măsuri în scopul de a aprecia dacă probele a căror divulgare se solicită în susținerea unei acțiuni în despăgubire pentru încălcarea normelor de concurență, inclusiv dacă procedura desfășurată de autoritatea în materie de concurență este încă pendinte, fac parte într-adevăr din lista gri.
- 118 În cauza principală, rezultă că instanța de apel a dispus divulgarea de probe, prevăzând, din proprie inițiativă, examinarea aspectului dacă printre aceste probe se găseau probe incluse în lista gri după divulgarea probelor către instanță, însă înainte de divulgarea lor reclamantului în urma unei cereri motivate prezentate de acesta din urmă.
- 119 În această privință, trebuie subliniat că, astfel cum reiese și din considerentul (21) al Directivei 2014/104, regimul prevăzut la articolul 6 alineatul (5) din această directivă, în ceea ce privește probele incluse în lista gri, are ca obiect să evite ca o decizie privind divulgarea de probe să

- interfereze în mod nejustificat cu o investigație în curs desfășurată de o autoritate în materie de concurență cu privire la o încălcare a legislației Uniunii sau a legislației naționale în materie de concurență.
- 120 Rezultă că armonizarea exhaustivă prevăzută de această dispoziție a fost realizată de legiuitorul Uniunii în principal în beneficiul interesului punerii în aplicare a dreptului concurenței la nivel public.
- 121 Urmărirea unui astfel de obiectiv presupune ca accesul la probele incluse în lista gri să nu fie acordat reclamantilor și nici altor terți înainte ca autoritatea în materie de concurență să își fi încheiat procedura.
- 122 În schimb, acest obiectiv nu se opune ca o instanță națională, în temeiul unui instrument procedural național, să dispună divulgarea de probe care ar putea fi incluse în lista gri, cu unicul scop de a pune sub sechestru documentele în discuție și de a le divulga reclamantului, la cerere, numai odată ce instanța va fi verificat dacă aceste documente conțineau probe incluse în lista menționată.
- 123 Astfel, ținând seama de necesitatea de a remedia asimetria informațională și de a asigura eficacitatea punerii în aplicare a dreptului concurenței la nivel privat, necesitate care stă la baza adoptării Directivei 2014/104, această directivă permite, în principiu, unei instanțe naționale să utilizeze, în temeiul dreptului procedural național aplicabil, un asemenea instrument național în special pentru a preveni recurgerea excesivă la excepția prevăzută la articolul 6 alineatul (5) din directiva menționată.
- 124 Acest instrument procedural este de natură să contribuie la efectivitatea cererilor de despăgubire la nivel privat, menținând în același timp protecția de care trebuie să beneficieze probele incluse în lista gri, cât timp autoritatea în materie de concurență nu și-a încheiat procedura într-un mod sau altul.
- 125 În aceste condiții, recurgerea la un asemenea instrument trebuie să respecte cerințele care decurg din principiul proporționalității, astfel cum sunt precizate la articolul 5 alineatul (3) și la articolul 6 alineatul (4) din Directiva 2014/104.
- 126 Trebuie să se țină seama printre altele de întinderea și de costul divulgării probelor, de relevanța probelor a căror divulgare a fost solicitată pentru a susține temeinicia cererii de despăgubire sau de aspectul dacă cererea de divulgare de probe care figurează în dosarul autorității în materie de concurență a fost formulată în mod specific în ceea ce privește natura, obiectul sau conținutul documentelor vizate.
- 127 După cum se amintește în considerentul (23) al Directivei 2014/104, este necesar să se evite admiterea unor căutări de informații nespecifice sau a unor căutări prea extinse care este puțin probabil să fie relevante pentru părțile la procedură. Astfel, trebuie să beneficieze de o atenție deosebită și nu ar trebui, prin urmare, să fie considerate proporționale cererile de divulgare care se referă la divulgarea generică de documente de la dosarul unei autorități în materie de concurență în legătură cu un anumit caz sau de documente înaintate de o parte în contextul unui anumit caz.

128 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la a patra întrebare că articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2014/104 coroborat cu articolul 6 alineatul (5) litera (a) din aceasta trebuie interpretat în sensul că dispozițiile menționate nu se opun ca o instanță națională, în aplicarea unui instrument procedural de drept național, să se pronunțe cu privire la divulgarea de probe și să dispună punerea acestora sub sechestru, amânând examinarea aspectului dacă aceste probe conțin „informații care au fost pregătite de o persoană fizică sau juridică în mod specific în cadrul procedurilor desfășurate de o autoritate în materie de concurență”, în sensul acestei din urmă dispoziții, pentru momentul în care instanța respectivă va avea acces la probele în discuție. Recurgerea la un asemenea instrument trebuie să respecte însă cerințele care decurg din principiul proporționalității, astfel cum sunt precizate la articolul 5 alineatul (3) și la articolul 6 alineatul (4) din Directiva 2014/104.

Cu privire la a cincea întrebare

129 Prin intermediul celei de a cincea întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 6 alineatul (5) litera (a) din Directiva 2014/104 trebuie interpretat în sensul că, atunci când o instanță națională amână examinarea aspectului dacă probele a căror divulgare este solicitată conțin „informații care au fost pregătite de o persoană fizică sau juridică în mod specific în cadrul procedurilor desfășurate de o autoritate în materie de concurență”, această instanță poate refuza reclamantului sau altor părți din procedură, precum și reprezentanților lor accesul la probele respective, în conformitate cu articolul 5 alineatul (4) din directiva menționată.

130 În această privință, este suficient să se amintească faptul că, în temeiul articolului 6 alineatul (5) litera (a) din Directiva 2014/104, instanțele naționale au nu numai dreptul, ci și obligația de a se asigura că o altă parte la procedură nu are acces, în cursul unei proceduri desfășurate de o autoritate în materie de concurență, la informațiile care au fost pregătite de o persoană fizică sau juridică în mod specific în cadrul acestei proceduri.

131 Prin urmare, dacă o instanță națională, în aplicarea unui instrument procedural de drept național, dispune divulgarea de probe care pot fi incluse în lista gri pentru a verifica dacă aceasta este situația, instanța menționată trebuie să se asigure, independent de aspectul dacă documentele în cauză conțin sau nu conțin informații confidențiale, că o altă parte la procedură nu are acces la probele menționate, atunci când ele sunt incluse în lista albă, înainte ca aceasta să efectueze verificarea respectivă sau, atunci când probele respective sunt incluse în lista gri, înainte ca autoritatea în materie de concurență competentă să își fi încheiat procedura.

132 Prin urmare, trebuie să se răspundă la a cincea întrebare că articolul 6 alineatul (5) litera (a) din Directiva 2014/104 trebuie interpretat în sensul că, atunci când o instanță națională, în aplicarea unui instrument procedural de drept național, amână examinarea aspectului dacă probele a căror divulgare este solicitată conțin „informații care au fost pregătite de o persoană fizică sau juridică în mod specific în cadrul procedurilor desfășurate de o autoritate în materie de concurență”, această instanță trebuie să se asigure că reclamantul sau alte părți la procedură, precum și reprezentanții lor nu au acces la probele menționate, atunci când ele sunt incluse în lista albă, înainte ca aceasta să fi efectuat verificarea respectivă sau, atunci când probele respective sunt incluse în lista gri, înainte ca autoritatea în materie de concurență competentă să își fi încheiat procedura.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 133 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

- 1) Articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2014/104/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 noiembrie 2014 privind anumite norme care guvernează acțiunile în despăgubire în temeiul dreptului intern în cazul încălcărilor dispozițiilor legislației în materie de concurență a statelor membre și a Uniunii Europene**

trebuie să fie interpretat în sensul că

nu se opune ca o instanță națională să dispună divulgarea de probe în cadrul unei proceduri naționale inițiate în fața acestei instanțe referitoare la o acțiune în despăgubire cu privire la o încălcare a dreptului concurenței, deși o procedură referitoare la această încălcare este pendinte în fața Comisiei Europene, în vederea adoptării unei decizii în temeiul capitolului III din Regulamentului (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101] și [102 TFUE], care a determinat instanța națională să suspende procedura pendinte în fața sa. Revine însă instanței naționale sarcina de a se asigura că divulgarea probelor solicitată în acest stadiu al procedurii, care trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute la articolele 5 și 6 din Directiva 2014/104, nu depășește ceea ce este necesar în raport cu cererea de despăgubire cu care este sesizată.

- 2) Articolul 6 alineatul (5) din Directiva 2014/104**

trebuie să fie interpretat în sensul că

suspendarea de către o autoritate națională în materie de concurență a procedurii administrative inițiate de aceasta, pentru motivul că Comisia Europeană a deschis o procedură în temeiul capitolului III din Regulamentul nr. 1/2003, nu poate fi asimilată unei încheieri a acestei proceduri administrative de către autoritatea respectivă „prin adoptarea unei decizii sau într-un alt mod”, în sensul dispoziției menționate.

- 3) Articolul 5 alineatul (8), articolul 6 alineatul (5) litera (a) și articolul 6 alineatul (9) din Directiva 2014/104**

trebuie să fie interpretate în sensul că

se opun unei reglementări naționale care limitează temporar, în temeiul articolului 6 alineatul (5) din directiva menționată, nu numai divulgarea informațiilor „pregătite” în mod specific în cadrul procedurilor desfășurate de autoritatea în materie de concurență, ci și a tuturor informațiilor „prezentate” în acest cadru.

4) Articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2014/104 coroborat cu articolul 6 alineatul (5) litera (a) din aceasta

trebuie să fie interpretat în sensul că

dispozițiile menționate nu se opun ca o instanță națională, în aplicarea unui instrument procedural de drept național, să se pronunțe cu privire la divulgarea de probe și să dispună punerea acestora sub sechestru, amânând examinarea aspectului dacă aceste probe conțin „informații care au fost pregătite de o persoană fizică sau juridică în mod specific în cadrul procedurilor desfășurate de o autoritate în materie de concurență”, în sensul acestei din urmă dispoziții, pentru momentul în care instanța respectivă va avea acces la probele în discuție. Recurgerea la un asemenea instrument trebuie să respecte însă cerințele care decurg din principiul proporționalității, astfel cum sunt precizate la articolul 5 alineatul (3) și la articolul 6 alineatul (4) din Directiva 2014/104.

5) Articolul 6 alineatul (5) litera (a) din Directiva 2014/104

trebuie să fie interpretat în sensul că

atunci când o instanță națională, în aplicarea unui instrument procedural de drept național, amână examinarea aspectului dacă probele a căror divulgare este solicitată conțin „informații care au fost pregătite de o persoană fizică sau juridică în mod specific în cadrul procedurilor desfășurate de o autoritate în materie de concurență”, această instanță trebuie să se asigure că reclamantul sau alte părți la procedură, precum și reprezentanții lor nu au acces la probele menționate, atunci când ele sunt incluse în lista albă, înainte ca aceasta să fi efectuat verificarea respectivă sau, atunci când probele respective sunt incluse în lista gri, înainte ca autoritatea în materie de concurență competentă să își fi încheiat procedura.

Semnături